

Súd: Správny súd v Košiciach
Spisová značka: 1Sas/2/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 0924100210
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 03. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ing. Lenka Figulová
ECLI: ECLI:SK:SpSKE:2025:0924100210.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správny súd v Košiciach sudkyňou JUDr. Ing. Lenkou Figulovou v právnej veci žalobcu: A. B., nar.: XX. XXXXX XXXX, bytom B. B. XXXX/XX, XXX XX C., právne zastúpeného JUDr. Michaelou Mihalcovou, advokátkou, so sídlom Fatranská č. 2/E, 040 11 Košice, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8 – 10, 813 63 Bratislava, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia generálneho riaditeľa žalovanej č. XXX XXX XXXX X zo dňa 27. júla 2021 takto

rozhodol:

- Žalobu zamieťa.
- Účastníkom konania nepriznáva právo na náhradu dôvodne vynaložených trov konania.
- Účastníkom konania nepriznáva právo na náhradu dôvodne vynaložených trov kasačného konania.

odôvodnenie:

I.
Priebeh administratívneho konania

1. Sociálna poisťovňa, ústredie rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 26. mája 2021 (ďalej aj „prvostupňové rozhodnutie“) podľa § 70 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v platnom a účinnom znení (ďalej aj „zákon o sociálnom poistení“) zamietla žiadosť žalobcu o invalidný dôchodok zo dňa 08. apríla 2021. Svoje rozhodnutie odôvodnila tým, že podľa posudku posudkového lekára sociálneho poistenia pobočky Sociálnej poisťovne Košice zo dňa 08. apríla 2021 (ďalej aj „posudok zo dňa 08. apríla 2021“) žalobca nie je invalidný podľa § 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, pretože pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav nemá pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

2. Proti prvostupňovému rozhodnutiu podal žalobca (zastúpený matkou) dňa 30. júna 2021 odvolanie, v ktorom poukázal na svoje zdravotné ťažkosti, pričom zdôraznil, že jeho vývoj je odmalička oneskorený, má komunikačný problém, rovnako problém pracovať rukami a bude vždy potrebovať starostlivosť, nakoľko je ťažké s jeho hendikepom nájsť si zamestnanie. Zároveň žiadal, aby bol jeho zdravotný stav posúdený v jeho prítomnosti.

3. O odvolaní žalobcu rozhodol generálny riaditeľ žalovanej rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 27. júla 2021 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“) tak, že odvolanie v celom rozsahu zamietol a potvrdil rozhodnutie orgánu prvého stupňa. Na základe podaného odvolania bol zdravotný stav žalobcu opätovne posúdený posudkovým lekárom sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky v Košiciach dňa 06. júla 2021, ktorý zotrval na svojom pôvodnom odbornom posudku, z uvedeného dôvodu

bol následne vyhotovený posudok posudkovým lekárom sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, ústredie so sídlom v Košiciach dňa 15. júla 2021 (ďalej aj „posudok zo dňa 15. júla 2021“). Za rozhodujúce zdravotné postihnutie žalobcu posudkový lekár sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, ústredia so sídlom v Košiciach určil „inú bližšie neurčená porucha reči (R47.8), zaradené do kapitoly VIII - choroby dýchacej sústavy, oddielu A - choroby horných dýchacích ciest, položky 10 - porucha artikulácie a iné poruchy reči, písmena a) - ťažko zrozumiteľná reč“, prílohy č. 4 k zákonu o sociálnom poistení s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť naďalej 30% (horná hranica rozpätia 20% až 30%), zároveň konštatoval iné zdravotné postihnutia žalobcu (iné duševné poruchy zapríčinené poškodením mozgu a somatickou chorobou, ľahká kognitívna porucha, hypofyzárny nanizmus po substitučnej liečbe), ktoré ovplyvňujú jeho celkový zdravotný stav a preto odôvodňujú zvýšenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť podľa § 71 ods. 8 zákona o sociálnom poistení o 10%. Celková miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť žalobcu tak bola určená na 40% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou, pričom zdravotný stav žalobcu v súčasnosti nepodmieňuje uznanie invalidity.

4. Generálny riaditeľ žalovanej ďalej uviedol, že posúdenie zdravotného stavu posudkovým lekárom ústredia žalovanej prebehlo bez osobnej účasti žalobcu v nadväznosti na opatrenia v súvislosti s pandémiou COVID 19 v súlade s § 153 ods. 5 zákona o sociálnom poistení.

II.

Konanie pred správnym súdom

5. Proti napadnutému rozhodnutiu podal žalobca žalobu zo dňa 30. augusta 2021, doručení na Krajský súd v Košiciach ako v tom čase vecne a miestne príslušný správny súd dňa 05. septembra 2021, v ktorej žiadal zrušiť napadnuté rozhodnutie generálneho riaditeľa žalovanej ako aj prvostupňové rozhodnutie žalovanej (v texte žaloby) a priznať právo na náhradu trov konania v celom rozsahu.

6. Žalobca v prvom rade namietal, že skutkový stav nebol náležite zistený, nakoľko vo svojom odvolaní žiadal, aby bol jeho zdravotný stav posúdený v jeho prítomnosti, avšak posudkový lekár Sociálnej poisťovne tak nepostupoval napriek výrazne zlepšenej pandemickej situácii. K uvedenému sa generálny riaditeľ žalovanej v napadnutom rozhodnutí vôbec nevyjadril a len konštatoval, že skutkový stav bol objektívne zistený a posúdenie zdravotného stavu žalobcu bolo realizované v nadväznosti na opatrenia prijaté v súvislosti s COVID 19 bez jeho osobnej účasti.

7. Ako dôkaz o nepriaznivom zdravotnom stave žalobca v prílohe žaloby predložil komplexný posudok Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice zo dňa 15. júla 2021, z ktorého vyplýva, že v zmysle zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom a účinnom znení (ďalej aj „zákon o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ŤZP“) je považovaný za fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím s mierou funkčnej poruchy 50%. Zároveň z posudku vyplýva, že je odkázaný na sprievodcu, teda na pomoc inej osoby pri dorozumívaní 365 dní v kalendárnom roku.

8. V ďalšom žalobca namietal nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia, nakoľko posudok nie je objektívny a ani presvedčivo odôvodňujúci záver, že zdravotný stav žalobcu nepredstavuje viac ako 40 percentný pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Žalovaná sa pritom nevysporiadala s rozhodujúcou otázkou dlhodobu nepriaznivého zdravotného stavu na schopnosť žalobcu vykonávať zárobkovú činnosť.

9. Žalobca taktiež poukázal na to, že napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a došlo k podstatnému porušeniu ustanovení o konaní pred orgánom verejnej správy, ktoré mohlo mať za následok vydanie nezákonného rozhodnutia vo veci samej.

10. Žalobca nariadenie pojednávania nežiadal.

11. K žalobe sa vyjadrila žalovaná podaním zo dňa 09. novembra 2021, v ktorom uviedla, že záväzným podkladom pre napadnuté rozhodnutie bol Odborný posudok o invalidite posudkového lekára Sociálnej poisťovne, ústredia, zo dňa 15. júla 2021, podľa ktorého žalobca nie je invalidný v zmysle § 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, lebo pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav nemá mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40%. Pochybnosti žalobcu

o neobjektívnom posúdení jeho zdravotného stavu sú len jeho subjektívnym presvedčením, čo nie je dôvodom na spochybnenie správnosti skutkových zistení a záverov posudkového lekára. Posúdenie rozsahu zdravotného poškodenia a jeho následkov na schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť vyžaduje lekárske znalosti, ktoré je vo veciach sociálnych zákonom zverené posudkovým lekárom sociálneho poistenia. Žalovaná sa tiež nestotožnila s námietkou žalobcu týkajúcou sa nedostatočne zisteného skutkového stavu, nakoľko skutkové okolnosti, týkajúce sa rozsahu zdravotného poškodenia žalobcu boli dostatočne ozrejmene z zdravotnej dokumentácie nachádzajúcej sa v posudkovom spise do vydania rozhodnutia. Žalovaná zároveň poukázala na to, že skutočnosti rozhodujúce na nárok na invalidný dôchodok je žalobca povinný preukázať predložením dôkazov do vydania rozhodnutia, preto lekárska správa, ktorú žalobca priložil k správnej žalobe z vyšetrenia absolvovaného po vydaní napadnutého rozhodnutia dňa 09. augusta 2021 nie je pre napadnuté rozhodnutie relevantná.

12. Žalovaná nariadenie pojednávania nežiadala.

13. Krajský súd v Košiciach vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 6Sa/18/2021-45 zo dňa 26. októbra 2022 tak, že napadnuté rozhodnutie zrušil podľa § 191 ods. 1 písm. e), d) a c) SSP. Rozsudok odôvodnil tým, že žalobca podstúpil celý rad rôznych vyšetrení, ktoré nie sú v lekárskom posudku zahrnuté úplne. Okrem toho k žalobe pripojil komplexný posudok Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice zo dňa 15. júla 2021, podľa ktorého je žalobca ťažko zdravotne postihnutý so sprievodom. S týmito skutočnosťami sa žalovaná v napadnutom rozhodnutí nevyrovnala, pretože svoje zistenia neporovnala s uvedeným komplexným posudkom. Ak by posudkový lekár žalobcu osobne vyšetril, mohol pokles miery jeho zárobkovej schopnosti ustáliť aj podľa kapitoly VIII oddielu A pol. 10 písm. b) prílohy č. 4 zákona o sociálnom poistení, teda v rozmedzí 50 až 60 %. Hoci posúdenie zdravotného stavu v neprítomnosti žalobcu zodpovedalo § 293eu ods. 1 cit. zák., znemožnilo žalobcovi predložiť komplexný posudok Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice zo dňa 15. júla 2021. Posúdenie poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je odbornou medicínskou otázkou, ktorá nepatrí súdu, posudkový lekár žalovanej však nezohľadnil všetky zdravotné postihnutia žalobcu vychádzajúc z lekárskeho nálezov. Napadnuté rozhodnutie tak trpí nezákonnosťou a nie je dostatočne odôvodnené.

III.

Konanie pred kasačným súdom

14. Včas podanou kasačnou sťažnosťou zo dňa 03. januára 2023 sa žalovaná domáhala zrušenia rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 6Sa/18/2021-45 zo dňa 26. októbra 2022 a vrátenia veci správneému súdu na ďalšie konanie. Odkázala na § 227 zákona o sociálnom poistení, podľa ktorého je poistenec povinný organizačnej zložke preukázať skutočnosti rozhodujúce na vznik nároku na dávku. Bolo teda úlohou nie lekára, ale žalobcu, aby predložil akékoľvek ďalšie posudky. Navyše, názor správneho súdu, že žalovaná mala zohľadniť komplexný posudok, odporuje judikatúre, pretože žiadnemu posudku nemožno v konaní priznať nadradený význam. Spôsob posudzovania zdravotného stavu na účely invalidity upravuje § 153 ods. 5 zákona o sociálnom poistení a jeho príloha č. 4. Komplexný posudok je vydaný podľa iného právneho predpisu a nevyplývajú z neho žiadne zistenia, ktoré by sa mali zohľadniť v konaní žalovanej. Posudkoví lekári žalovanej v prerokovanej veci zohľadnili všetky skutočnosti, ktoré boli preukázané počas konania, a preto nebol dôvod na ďalšie dokazovanie. Posudok o invalidite je zrozumiteľný, úplný a presvedčivý. Žalobcovi napokon zostáva zachovaná možnosť požiadať o invalidný dôchodok, ak by sa jeho zdravotný stav v budúcnosti zhoršil.

15. Žalobca sa ku kasačnej sťažnosti vyjadril podaním zo dňa 02. februára 2023, v ktorom navrhol rozsudok Krajského súdu v Košiciach potvrdiť. Nesúhlasil s tým, že by z komplexného posudku nevyplývali žiadne zistenia pre konanie žalovanej. Stotožnil sa so správnym súdom, že žalovaná nezistila dostatočne skutkový stav pre posúdenie veci, nakoľko nevyhodnotila odborné fakty, ktoré mala k dispozícii už v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Žalovanej nič nebránilo, aby žalobcovi zaslala svoj odborný lekársky posudok. Rovnako súhlasil so záverom správneho súdu, že v ňom nezohľadnila všetky zdravotné postihnutia žalobcu.

16. O kasačnej sťažnosti rozhodol Najvyšší správny súd Slovenskej republiky rozsudkom sp. zn. 7Ssk/19/2023 zo dňa 31. januára 2024 tak, že zrušil rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Sa/18/2021 zo dňa 26. októbra 2022 a vrátil vec správneému súdu na ďalšie konanie. V odôvodnení rozsudku uviedol, že správny súd skúma, či obsah posudku nie je v rozpore s obsahom lekárskeho

nálezov alebo niektoré lekárske nálezy vôbec nezohľadňuje, alebo svojou celkovou skladbou nie je nepreskúmateľný, ale nemôže voľnou úvahou nahradiť odborné závery posudkových lekárov vlastnými závermi. Taktiež ani z ustanovenia § 71 ods. 2 a 4 zákona o sociálnom poistení a § 153 ods. 8 zákona o sociálnom poistení vymedzujúceho podklady, z ktorých posudkoví lekári sociálneho poistenia vychádzajú pri vykonávaní lekárskej posudkovej činnosti nevyplýva, že by podkladom pre posudzovanie dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu mali byť komplexné posudky orgánov práce, sociálnych vecí a rodiny vypracúvané na základe zákona o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ŤZP. Uvedené komplexné posudky nie sú ani lekárskou správou alebo údajom zo zdravotnej dokumentácie, komplexným funkčným vyšetrením alebo jeho záverom, ani správou praktického lekára, ošetrojúceho lekára alebo lekára s príslušnou špecializáciou. Posudok o ťažkom zdravotnom postihnutí môže svedčiť o funkčnej poruche, ktorá však nie je identická s neschopnosťou vykonávať zárobkovú činnosť a preto nemožno považovať takýto komplexný posudok za dôkaz o nespôsobilosti vykonávať akúkoľvek pracovnú činnosť. Nezohľadnenie komplexného posudku Úradu práce sociálnych vecí a rodiny Košice zo dňa 15. júla 2021 preto nemohol spôsobiť neúplnosť a nesprávnosť záveru posudkového lekára žalovanej. Kasačný súd v závere zdôraznil, že posudzovanie dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu je odbornou medicínskou otázkou, pričom úvahy Krajského súdu v Košiciach uvedené v odseku 31 rozsudku vybočujú z úloh správneho súdu pri prieskume napadnutého rozhodnutia. Rovnako nie je možné sa stotožniť so záverom Krajského súdu v Košiciach, že by žalovaná, resp. posudkový lekár ústredia nezohľadnili všetky zdravotné postihnutia žalobcu.

IV.

Aplikované ustanovenia právnych predpisov

17. Podľa § 2 ods. 1 a 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správneho súdneho poriadku v platnom a účinnom znení (ďalej aj „SSP“), v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom. Každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

18. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne súdy v správnom súdnictve preskúmavajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

19. Podľa § 6 ods. 2 písm. c) SSP, správne súdy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách v sociálnych veciach.

20. Podľa § 199 ods. 1 písm. a) SSP, sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie Sociálnej poisťovne.

21. Podľa § 199 ods. 3 SSP, ak nie je v tejto hlave ustanovené inak, použijú sa na konanie v sociálnych veciach ustanovenia o konaní o všeobecnej správnej žalobe.

22. Podľa § 203 ods. 2 SSP, pri správnej žalobe fyzickej osoby nie je správny súd viazaný žalobnými bodmi.

23. Podľa § 135 ods. 1 SSP, na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy.

24. Podľa § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, poistenec má nárok na invalidný dôchodok, ak sa stal invalidný, získal počet rokov dôchodkového poistenia uvedený v § 72 a ku dňu vzniku invalidity nespĺňa podmienky nároku na starobný dôchodok alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok.

25. Podľa § 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, poistenec je invalidný, ak pre dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

26. Podľa § 71 ods. 2 zákona o sociálnom poistení, dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav je taký zdravotný stav, ktorý spôsobuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a ktorý má podľa poznatkov lekárskej vedy trvať dlhšie ako jeden rok.

27. Podľa § 71 ods. 3 zákona o sociálnom poistení, pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje porovnaním telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti poistenca s dlhodobo nepriaznivým zdravotným stavom a telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti zdravej fyzickej osoby. Pri posudzovaní poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa neprihliada na zdravotné postihnutia, ktoré boli zohľadnené na nárok na invalidný výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu.

28. Podľa § 71 ods. 4 zákona o sociálnom poistení, pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje na základe

- a) lekárskeho správ a údajov zo zdravotnej dokumentácie zdravotníckeho zariadenia a zhodnotenia liečby s určením diagnostického záveru, stabilizácie ochorenia, jeho ďalšieho vývoja, ďalšej liečby a
- b) komplexných funkčných vyšetrení a ich záverov, pričom sa prihliada na zostávajúcu schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť, zostávajúcu schopnosť prípravy na povolanie, možnosti poskytnutia pracovnej rehabilitácie alebo rekvalifikácie.

29. Podľa § 71 ods. 5 zákona o sociálnom poistení, miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je uvedená v prílohe č. 4 k zákonu o sociálnom poistení.

30. Podľa § 71 ods. 6 zákona o sociálnom poistení, miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v percentách sa určuje podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu, a so zreteľom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí.

31. Podľa § 71 ods. 7 zákona o sociálnom poistení, jednotlivé percentuálne miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa nesčítavajú.

32. Podľa § 71 ods. 8 zákona o sociálnom poistení, mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť určenú podľa odseku 6 možno zvýšiť najviac o 10 %, ak závažnosť ostatných zdravotných postihnutí ovplyvňuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Na určenie zvýšenia hodnoty sa vychádza z predchádzajúceho výkonu zárobkovej činnosti, dosiahnutého vzdelania, skúsenosti a schopnosti rekvalifikácie. Obdobne to platí, ak pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je dôsledkom viacerých zdravotných postihnutí podmieňujúcich dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav.

33. Podľa § 71 ods. 9 zákona o sociálnom poistení, ak v prílohe č. 4 nie je uvedené zdravotné postihnutie, ktoré je príčinou dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu, určí sa miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v percentách podľa takého zdravotného postihnutia uvedeného v tejto prílohe, ktoré je s jeho funkčným dopadom najviac porovnateľné.

34. Podľa § 153 ods. 5 zákona o sociálnom poistení, ak § 155 ods. 1 neustanovuje inak, lekársku posudkovú činnosť vykonáva posudkový lekár sociálneho poistenia príslušnej pobočky a posudkový lekár sociálneho poistenia ústredia (ďalej len „posudkový lekár“) za osobnej účasti poistenca alebo poškodeného, ak posudkový lekár neurčí inak; podmienka osobnej účasti musí byť splnená vždy, ak o to poistenec alebo poškodený požiada.

35. Podľa § 196 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, dôkazom je všetko, čo môže prispieť k zisteniu a objasneniu skutočného stavu veci, najmä výpovede účastníkov konania a vyjadrenia účastníkov konania a svedkov, odborné posudky, znalecké posudky, správy, listiny, vyjadrenia a potvrdenia iných fyzických osôb a právnických osôb. Netreba dokazovať skutočnosti všeobecne známe alebo skutočnosti známe z činnosti Sociálnej poisťovne.

36. Podľa § 196 ods. 6 zákona o sociálnom poistení, účastník konania je povinný navrhnuť dôkazy na podporu svojich tvrdení. Organizačná zložka Sociálnej poisťovne rozhodne, ktoré z dôkazov sa

vykonajú. Organizačná zložka Sociálnej poisťovne je povinná vykonať aj iné dôkazy, ktoré účastníci konania nenavrhlí, ak sú potrebné na zistenie a objasnenie skutočného stavu veci.

37. Podľa § 196 ods. 6 zákona o sociálnom poistení, organizačná zložka Sociálnej poisťovne hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz osobitne a všetky dôkazy vo vzájomnej súvislosti.

38. Podľa § 209 ods. 2 zákona o sociálnom poistení, rozhodnutie musí obsahovať výrok, odôvodnenie a poučenie o odvolaní. Odôvodnenie nie je potrebné, ak sa všetkým účastníkom konania vyhovuje v celom rozsahu.

39. Podľa § 209 ods. 4 zákona o sociálnom poistení, v odôvodnení rozhodnutia organizačná zložka Sociálnej poisťovne uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bola vedená pri hodnotení dôkazov a pri použití právnych predpisov, na ktorých základe rozhodovala.

40. Podľa § 293eu ods. 1 počas krízovej situácie sa ustanovenia § 142 ods. 6 písm. c), § 146 ods. 2 a § 153 ods. 5 časť vety za bodkočiarkou neuplatňujú.

V.

Právne posúdenie veci správnym súdom

41. Správny súd v Košiciach (ďalej aj „správny súd“) je počnúc 01. júnom 2023 súdom konajúcim v správnych veciach, na ktorý v tomto rozsahu prešiel výkon súdnictva z Krajského súdu v Košiciach a Krajského súdu v Prešove (v zmysle § 7a zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v spojení s § 1, 3 zákona č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Prejednávaná vec bola pôvodne vedená na Krajskom súde v Košiciach a bola jej pridelená sp. zn. 6Sa/18/2021. Od 01. júna 2023 je na konanie v tejto veci príslušný Správny súd v Košiciach. Vec bola po vrátení Najvyšším správnym súdom Slovenskej republiky zapísaná pod sp. zn. 1Sas/2/2024 a následne bola náhodným výberom v súlade s Rozvrhom práce na rok 2025 v znení Dodatku č. 2 účinného od 01. februára 2025 pridelená sudkyni ako je uvedené v záhlaví tohto rozhodnutia.

42. Správny súd opätovne, po zrušení rozsudku Krajského súdu v Košiciach a vrátení veci preskúmal žalobou napadnuté rozhodnutie generálneho riaditeľa žalovanej, prvostupňové rozhodnutie, ako aj priebeh administratívneho konania postupom podľa § 199 v spojení s § 203 ods. 2 SSP, t.j. neformálne, pričom nevzhladol dôvodnosť podanej žaloby a preto ju v súlade s § 190 SSP zamietol.

43. Správny súd vo veci rozhodol bez nariadenia pojednávania (v súlade s § 107 ods. 2 SSP) a rozsudok vyhlásil dňa 26. marca 2025 (oznámenie o termíne verejného vyhlásenia rozsudku bolo zverejnené dňa 12. marca 2025).

44. Správna žaloba žalobcu je špecifickou správnou žalobou v sociálnych veciach, ktorá je upravená v tretej časti SSP. Z koncepcie právnej úpravy správnych žalôb v sociálnych veciach vyplýva, že k správnym žalobám fyzických osôb v sociálnych veciach pristupujú správne súdy v zásade neformálne. Podľa § 134 ods. 1 SSP je správny súd viazaný rozsahom a dôvodmi žaloby, ak ďalej nie je ustanovené inak. Výnimky z tohto všeobecného pravidla sú vymedzené v § 134 ods. 2 SSP. Medzi tieto výnimky patrí aj správna žaloba v sociálnych veciach podľa § 6 ods. 2 písm. c) SSP, ak je žalobcom fyzická osoba. Aj v zmysle § 203 ods. 2 SSP pri správnej žalobe fyzickej osoby nie je správny súd viazaný žalobnými bodmi. Vychádzajúc z uvedeného potom správny súd preskúmal napadnuté rozhodnutie žalovanej, ako aj postup, ktorý tomuto rozhodnutiu predchádzal, nielen v rozsahu a z dôvodov uvedených v správnej žalobe, ale komplexne v celom rozsahu.

45. Predmetom súdneho prieskumu v tomto konaní bolo posúdenie určenia miery poklesu schopnosti žalobcu vykonávať zárobkovú činnosť v porovnaní so zdravou fyzickou osobou na 40%, nakoľko žalobca nesúhlasil so závermi, ku ktorým dospeli posudkoví lekári žalovanej v prvostupňovom ako aj odvolacom konaní.

46. Žalobca v prvom rade namietal, že jeho zdravotný stav nebol posudkovým lekárom v odvolacom konaní posúdený v jeho prítomnosti, hoci o to v odvolaní výslovne požiadal. K uvedenému správny

súd uvádza, že vychádzajúc z ustanovenia § 153 ods. 5 zákona o sociálnom poistení je pravdou, že posudkový lekár sociálneho poistenia vykonáva lekársku posudkovú činnosť za účasti poistenca (v danom prípade žalobcu). Počas krízovej situácie, ktorá trvala v čase vykonávania lekárskej posudkovej činnosti posudkovým lekárom žalovanej (pandémia COVID-19 v období december 2020 až august 2021) bolo však potrebné postupovať taktiež v kontexte ustanovenia § 293eu zákona o sociálnom poistení, podľa ktorého sa počas krízovej situácie ustanovenie § 153 ods. 5 časť vety za bodkočiarkou neuplatňuje. V zmysle uvedeného tak v čase vydania Odborného lekárskeho posudku zo dňa 15. júla 2021 nebolo povinnosťou žalovanej vykonávať lekársku posudkovú činnosť v prítomnosti posudzovanej fyzickej osoby ani v prípade, ak o to posudzovaná fyzická osoba požiadala, preto nedošlo zo strany žalovanej, resp. posudkového lekára k porušeniu zákonnej povinnosti, v dôsledku čoho správny súd námietku žalobcu vyhodnotil ako nedôvodnú. Pre úplnosť správny súd považuje za potrebné dodať, že pre postup žalovanej pri vykonávaní lekárskej posudkovej činnosti nebola rozhodujúca vážnosť pandemickej situácie, ale platnosť a účinnosť zákonného ustanovenia obmedzujúceho vykonávanie lekárskej posudkovej činnosti za prítomnosti posudzovanej fyzickej osoby a to § 293eu zákona o sociálnom poistení (ustanovenie prijaté zákonom č. 66/2020 Z.z.) v spojení s § 153 ods. 5 časť vety za podkočiarkou zákona o sociálnom poistení, na ktoré žalovaná v napadnutom rozhodnutí aj poukazuje v súvislosti s odôvodnením posúdenia žalobcu v jeho neprítomnosti.

47. V ďalšom žalobca namietal, že je osobou s ťažkým zdravotným postihnutím, nakoľko vo vzťahu k posúdeniu jeho zdravotného stavu bol vypracovaný aj komplexný posudok Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny zo dňa 15. júla 2021, ktorý posúdil žalobcu ako fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím s mierou funkčnej poruchy 50%. Správny súd vychádzajúc aj zo záväzného právneho názoru vysloveného Najvyšším správnym súdom Slovenskej republiky v rozsudku vydanom v tu súdnej veci pod sp. zn. 7Ssk/19/2023 zo dňa 31. januára 2024 je toho názoru, že účel lekárskej posudkovej činnosti pri výkone sociálneho poistenia podľa § 153 zákona o sociálnom poistení nie je totožný s účelom lekárskej posudkovej činnosti vykonávanej podľa § 11 zákona o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ŤZP, preto ani závery vyplývajúce z jednej lekárskej posudkovej činnosti nie je možné aplikovať pre účely druhej. „Účelom lekárskej posudkovej činnosti podľa § 11 ods. 1 písm. a) a b) zákona č. 447/2008 Z. z. je predovšetkým posudzovanie zdravotného stavu na účely ustálenia miery funkčnej poruchy. Pojem funkčná porucha podľa citovaného ustanovenia obsahovo nezodpovedá pojmu miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Z definície funkčnej poruchy podľa § 2 ods. 4 cit. zákona totiž vyplýva, že je ňou každý nedostatok telesných, zmyslových alebo duševných schopností bez ohľadu na to, či ovplyvňuje schopnosť vykonávať zárobkovú schopnosť alebo nie. Posudok o ťažkom zdravotnom postihnutí tak môže svedčiť o funkčnej poruche, ktorá však nie je identická s neschopnosťou vykonávať zárobkovú činnosť. V dôsledku toho takýto posudok nemožno považovať za dôkaz o nespôsobilosti vykonávať akúkoľvek pracovnú činnosť.“ (rozsudok Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Ssk/19/2023 zo dňa 31. januára 2024, bod 10).

48. Na základe vyššie uvedeného, ako aj skutočností vyplývajúcich z administratívneho spisu tak možno konštatovať, že jednak žalovaná v čase vydávania napadnutého rozhodnutia nedisponovala komplexným posudkom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice zo dňa 15. júla 2021, avšak ani za situácie, že by jej tento bol zo strany žalobcu predložený resp. navrhnutý v súlade s jeho povinnosťou navrhnúť dôkazy na podporu svojich tvrdení (§ 196 ods. 6 zákona o sociálnom poistení), uvedené by nemalo vplyv na lekársku posudkovú činnosť pri výkone sociálneho poistenia v tu súdnej veci. K uvedenému záveru je možné dospieť výkladom § 71 ods. 4 zákona o sociálnom poistení a § 153 ods. 8 zákona o sociálnom poistení, z ktorých nevyplýva, že by komplexné posudky vypracované v zmysle zákona o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ŤZP boli podkladom pre posudzovanie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť pre účely rozhodovania o dávkach sociálneho poistenia. Správny súd preto v tejto súvislosti nevzhladol dôvod, pre ktorý by posúdil napadnuté rozhodnutie ako nezákonné.

49. Správny súd následne preskúmal, či skutkový stav v prejednávanej veci bol zistený riadne a úplne. V tejto súvislosti správny súd zdôrazňuje, že nemôže sám posudzovať odborné otázky medicínskeho charakteru, ktoré sú podkladom pre ustálenie záveru o miere poklesu schopnosti žalobcu vykonávať zárobkovú činnosť v porovnaní so zdravou fyzickou osobou, musí rovnako ako žalovaná, vychádzať z lekárskej posudkovej činnosti, výsledkom ktorej sú odborné lekárske posudky, vo vzťahu ku ktorým posudzuje relevantnosť ich záverov s prihliadnutím na všetky okolnosti, ako aj na námietky žalobcu.

50. Z administratívneho spisu vyplýva, že podkladom prvostupňového rozhodnutia bol Odborný lekársky posudok zo dňa 08. apríla 2021 vypracovaný posudkovým lekárom Sociálnej poisťovne, pobočky v Košiciach. Následne, po podaní odvolania bol zdravotný stav žalobcu opätovne posúdený a bol vypracovaný Odborný lekársky posudok zo dňa 15. júla 2021 posudkovým lekárom Sociálnej poisťovne, ústredie so sídlom v Košiciach. Správy súd v tejto súvislosti dospel k záveru, že oba odborné lekárske posudky boli vypracované na základe posúdenia celej rozsiahlej zdravotnej dokumentácie žalobcu tvoriacej obsah administratívneho spisu, pričom boli uvedené aj stručné diagnostické závery vyplývajúce z jednotlivých dokumentov. Vzhľadom na uvedené je správny súd toho názoru, že žalovanou zistený skutkový stav čo do posúdenia zdravotného stavu žalobcu bol dostatočný pre riadne posúdenie veci, závery z toho vyplývajúce sú z hľadiska skutkového úplné, dostatočne podložené odbornými vyšetreniami a zdravotnou dokumentáciou tak, aby bolo možné určiť rozhodujúce zdravotné postihnutie, iné zdravotné postihnutia a na základe uvedeného určiť mieru poklesu schopnosti žalobcu vykonávať zárobkovú činnosť v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. V tomto smere preto správny súd vyhodnotil námietku žalobcu týkajúcu sa nedostatočne zisteného skutkového stavu ako nedôvodnú a to aj s poukazom na právny názor Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky vyslovený v rozsudku sp. zn. 7Ssk/19/2023 zo dňa 31. januára 2024, bod 11, v zmysle ktorého „sa nemožno stotožniť ani so záverom, že by žalovaná, resp. posudkový lekár ústredia nezohľadnili všetky zdravotné postihnutia žalobcu.“

51. Správny súd preskúmal žalobou napadnuté rozhodnutie a prvostupňové rozhodnutie z dôvodov namietaných žalobcom v podanej žalobe, ako aj v zmysle § 203 ods. 2 SSP, t.j. neformálne a nevzhliadol žiaden dôvod jeho nezákonnosti. Rozhodnutia majú všetky formálne i obsahové náležitosti požadované v zmysle § 209 ods. 2 zákona o sociálnom poistení, vychádzajú z dostatočne zisteného skutkového stavu, je z nich zrejmé, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bola žalovaná vedená pri hodnotení dôkazov a pri použití právnych predpisov, na ktorých základe rozhodovala, preto správny súd považuje odôvodnenie za preskúmateľné a v súlade s § 209 ods. 4 zákona o sociálnom poistení.

52. Z uvedených dôvodov správny súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie, prvostupňové rozhodnutie, ako aj postup žalovanej boli v súlade so zákonom a žalobu podľa § 190 SSP ako nedôvodnú zamietol.

53. O trovách konania rozhodol správny súd podľa § 167 a nasl. SSP, podľa ktorého žalobcovi právo na náhradu trov konania voči žalovanej nepriznal, pretože žalobca nemal v konaní úspech celkom ani z časti a žalovanej nevznikli také dôvodne vynaložené trovy konania, ktoré by bolo možné od žalobcu spravodlivo požadovať.

54. O trovách kasačného konania rozhodol správny súd podľa § 168 SSP v spojení s § 467 SSP, pretože žalobca nemal v konaní ani len čiastočný úspech a žalovanej nevznikli také dôvodne vynaložené trovy kasačného konania, ktoré by bolo možné od žalobcu spravodlivo požadovať.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustná kasačná sťažnosť, ktorú možno podať na Správnom súde v Košiciach v lehote jedného mesiaca od doručenia rozhodnutia správneho súdu (§ 443 ods. 1 v spojení s § 444 ods. 1 SSP). Zmeškanie lehoty nemožno odpustiť (§ 443 ods. 5 SSP).

V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 SSP uviesť označenie napadnutého rozhodnutia, údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené, opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 SSP sa podáva (ďalej len „sťažnostné body“) a návrh výroku rozhodnutia. Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti (§ 445 ods. 1, 2 SSP).

Kasačnú sťažnosť možno odôvodniť len tým, že správny súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že

- a. na rozhodnutie vo veci nebola daná právomoc súdu v správnom súdnictve,
- b. ten, kto v konaní vystupoval ako účastník konania, nemal procesnú subjektivitu,

- c. účastník konania nemal spôsobilosť samostatne konať pred správnym súdom v plnom rozsahu a nekonal za neho zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d. v tej istej veci sa už skôr právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už skôr začalo konanie,
- e. vo veci rozhodol vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený správny súd,
- f. nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- g. rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci,
- h. sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu,
- i. nerešpektoval záväzný právny názor, vyslovený v zrušujúcom rozhodnutí o kasačnej sťažnosti alebo
- j. podanie bolo nezákonne odmietnuté.

Sťažnostné body podľa písm. g) až i) sťažovateľ vymedzí tak, že uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Dôvod kasačnej sťažnosti nemožno vymedziť tak, že sťažovateľ poukáže na svoje podanie pred správnym súdom (§ 440 ods. 1, 2 SSP).

Sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa musia byť spísané advokátom. Tieto povinnosti neplatia, ak má sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa; ak ide o konanie o správnej žalobe podľa § 6 ods. 2 písm. c) a d) SSP; ak je žalovaným Centrum právnej pomoci (§ 449 ods. 1, 2 SSP).